

Tandartsen over patiënten met Autisme Spectrum Stoornis

1 Inleiding

Hoeveel mensen er in Nederland zijn met een Autisme Spectrum Stoornis (ASS) is niet precies bekend, maar geschat kan worden dat het er ruim 202.000 zijn.¹ Bij mensen met een ASS gaat de informatieverwerking in de hersenen anders dan bij de meeste mensen. De effecten hiervan verschillen per persoon, maar twee aspecten springen in het oog. Ten eerste is de omgang met andere mensen voor hen lastig omdat zij anderen niet altijd goed begrijpen en zich niet goed kunnen inleven in de gevoelens van de ander. Het tweede aspect is de manier waarop mensen met een ASS zich gedragen. Vaak vinden zij bepaalde onderwerpen zo interessant dat ze er alles van willen weten, er helemaal in opgaan en er steeds over praten, wat voor anderen weer niet altijd goed te begrijpen is. Verder hebben mensen met een ASS veelal moeite met het verwerken van impulsen van buitenaf, zoals geluiden, licht en communicatie en ervaren zij daardoor veel situaties als chaotisch.

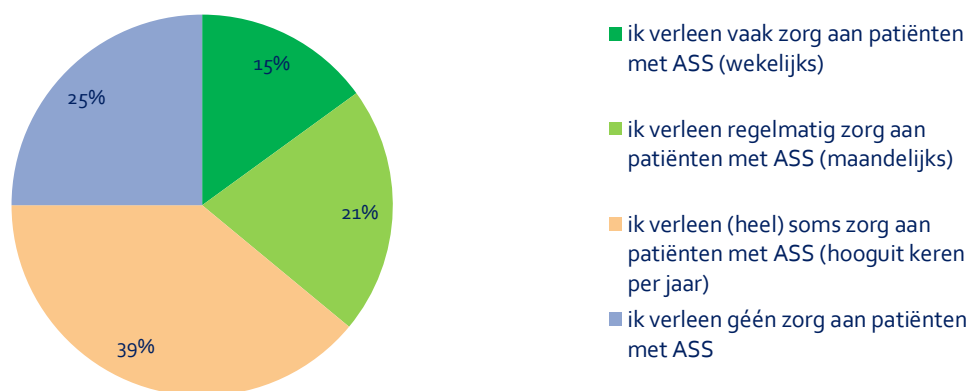
Deze aspecten kunnen ook opspelen bij een bezoek aan de tandarts: het felle licht van een tandartslamp kan een kwelling zijn, maar ook het niet weten of niet meteen begrijpen wat er gaat gebeuren en de onzekerheid over eventuele pijn bij een behandeling. Voor tandartsen is het van belang om hiermee rekening te houden bij de behandeling van patiënten met een ASS. Om zicht te krijgen op de ervaringen van en de omgang door tandartsen met deze patiënten, is medio 2019 vanuit het ACTA een steekproef van 700 tandartsen benaderd met het verzoek om hierover een webenquête in te vullen.² Gevraagd werd onder meer naar hun bekendheid met ASS, hoe vaak zij zorg verlenen aan patiënten met ASS en welke aanpak zij hierbij volgen.

Van 53 actieve tandartsen werd een ingevulde vragenlijst ontvangen. Dit is een kleine onderzoeksgroep, waarvan bovendien de sterke indruk bestaat dat het naar verhouding veel tandartsen betrof die al ervaring en affiniteit hadden met ASS-patiënten. De uitkomsten zijn daarom niet representatief voor de gehele beroepsgroep, maar desalniettemin wel interessant genoeg om te presenteren.

2 Bekendheid met ASS

Van de tandartsen in het onderzoek zei 94% bekend te zijn met de aandoening ASS en had 79% patiënten met een ASS in het patiëntenbestand. Echter een kwart (25%) zei zelf geen zorg aan patiënten met een ASS te verlenen. Ruim een derde (36%) doet dat vaak of regelmatig en 39% (heel) soms (figuur 1).

Figuur 1 Omschrijving die volgend de tandartsen het beste van toepassing op hun ervaring met de tandheelkundige zorgverlening aan patiënten met ASS (n = 52)

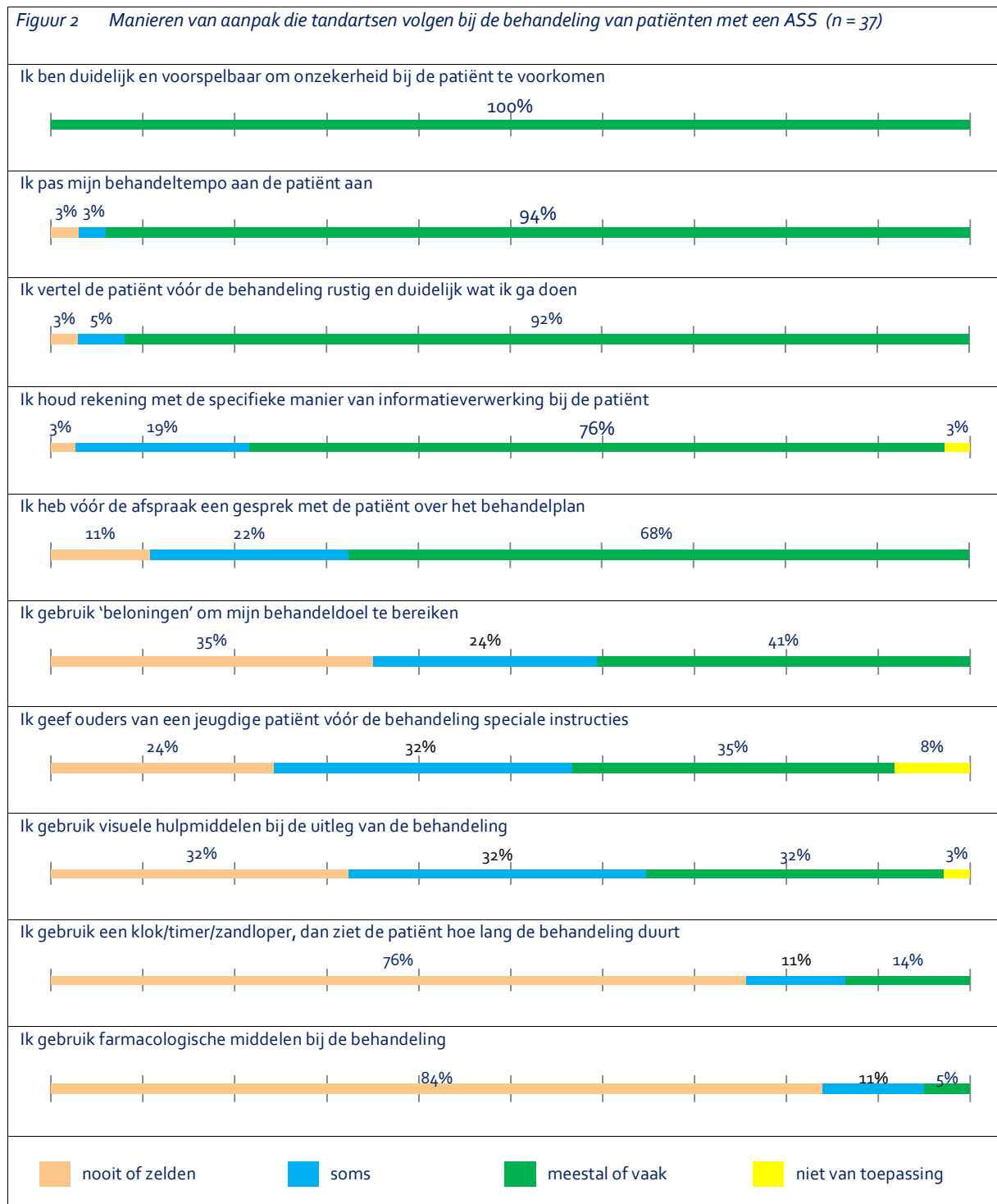

1 <https://www.autilook.nl/index.php/ondersteuning/item/autisme-in-cijfers>, deze bron vermeldt dat het 1,16% van de bevolking betreft (per januari 2021 ligt het aantal inwoners van Nederland op. 17.475.415 (CBS-Statline).

2 Djalat G. Oral Health Care for patients with autism (ASD). Masterscriptie, ACTA, 2019.

3 Manieren van aanpak

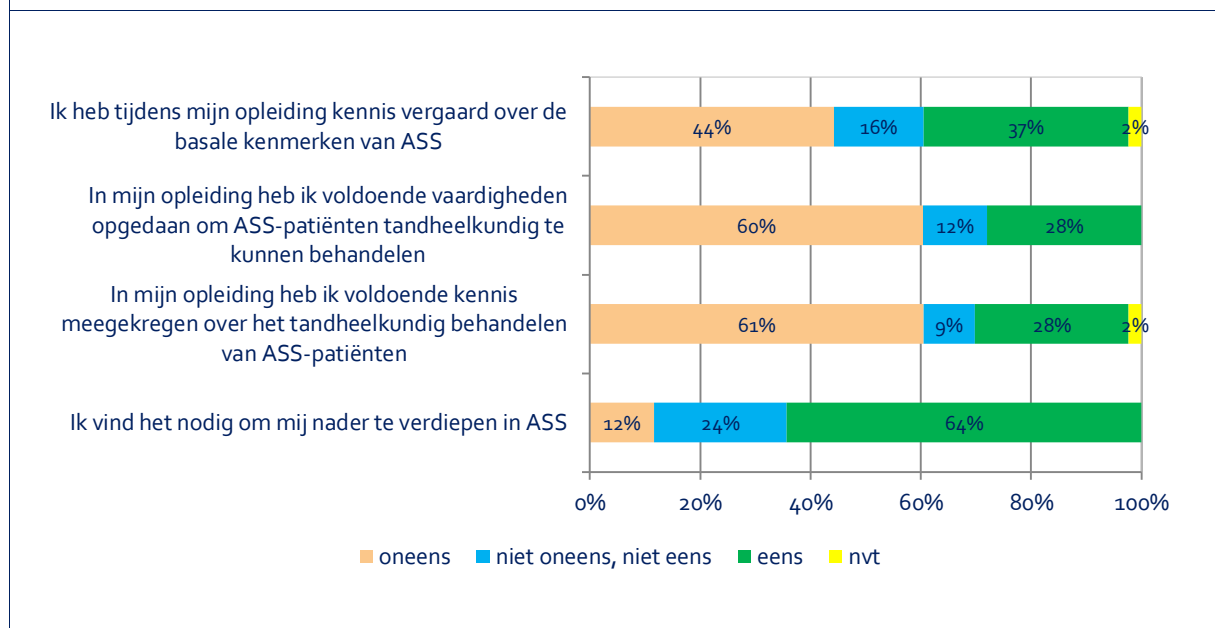
Figuur 2 laat zien welke aanpak tandartsen die (wel eens) patiënten met een ASS behandelen hierbij zeiden te volgen. Zo gaven alle tandartsen (100%) aan dat zij duidelijk en voorspelbaar zijn om onzekerheid bij de patiënt te voorkomen. En bijna alle tandartsen passen hun behandeltempo aan aan de patiënt (95%) en vertellen de patiënt vóór de behandeling rustig en duidelijk wat ze gaan doen (92%). De meeste tandartsen zeiden (ook) rekening te houden met de specifieke manier van informatieverwerking bij de patiënt (76%) en/of vóór de behandelafpraak het behandelplan met de patiënt te bespreken (68%). Verschillende andere manieren in de aanpak worden door minder tandartsen gevolgd.

4 Kennis en nascholing

Figuur 3 toont de reacties van de tandartsen op enkele uitspraken met betrekking tot hun kennis en vaardigheden waar het gaat om de behandeling van patiënten met ASS. Al met al vonden de meeste tandartsen dat de kennis (61%) en/of vaardigheden (60%) die zij op de opleiding hebben meegekregen onvoldoende was. Bovendien gaf een iets grotere groep (64%) aan het nodig te vinden om zich nader te verdiepen in de aandoening ASS.

Figuur 3 Mening van tandartsen over enkele uitspraken met betrekking tot hun kennis en vaardigheden voor de behandeling van patiënten met een ASS (n = 43)

© 2021 KNMT

Alle rechten voorbehouden. Alle auteursrechten ten aanzien van dit document berusten bij de KNMT.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen, mag niets uit dit document worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de KNMT.

Hoewel aan de totstandkoming van dit document de uiterste zorg is besteed, kan de KNMT niet instaan voor eventuele (druk)fouten en onvolledigheden en aanvaardt de KNMT deswege geen aansprakelijkheid.